

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 > 50 >
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Kvóta és védvám.

(—a.) Egy hónapi szünet után ismét felveszik a kiegyezési tárgyalások elejtett fonálát. Ezuttal nem Bécs, hanem Budapest lesz a tárgyalások színhelye. Badeni, Glanz, Bilinsky és Ledebur osztrák miniszterek holnap érkeznek a magyar fővárosba, sőt — közjogunk ellenére — részt vesz a tárgyalásokon Goluchovszky külügyminiszter is.

Kötött marsrutával utaznak ezek a nagy urak. A tartományi gyűlések szívkre kötötték nekik, hogy ne engedjenek Magyarországnak. A bank maradjon továbbra is közös, helyesebben szólva bécsi német intézmény. Ha a magyaroknak éppen nagy kedvük van ennél a bécsi pénzintézetnél felügyelőket tartani, — ám tartásának a maguk költségén, a bank csak a németeket fogja fizetni ezután is.

Ha a magyaroknak sok a felesleges pénzük, (amit ugyan a bécsi sógorok sem hisznek) betehetik ezután az osztrák-magyar bankba, — de kamatot utána ezután sem kapnak.

A kvótát, amelyet eddig Magyarország fizetett, semmi szín alatt sem lehet továbbra is meghagyni. Elég volt harmincz esztendő. E három évtized alatt ipar, kereskedelem, vagyoni jólét annyira felledült ebben a szerencsés országban, hogy

a közös kiadásokhoz bátran járulhatnak annyival, mint szegény osztrák testvéreik. Millenniumi kiállítás és milliányi új felesleges kiadás (polgári anyakönyvek) mellett sincs deficit költségvetésükben. Akkor 120 millió frtra rugott összes bevételük, ma 473 milliót tüntet fel költségvetésük. És a mellett, hogy eddig a közös kiadásoknak egy harmadát sem fizették, csak úgy hemzsegnek a magyarok mindenütt a közös hivatalokban és a diplomatai szolgálatban. Szógyény, Széchen, Széchenyi, Zsedényi — — — egy becsületes német meg sem tudja őket különböztetni egymástól.

Igy beszéltek rólunk és a kiegyezésről az összes tartományi gyűléseken. Ráadásul még a »Neu Freie Presse«, a fő liberális ujság, hogy el ne felejtsek, utána kiáltja a Budapestre zónázó minisztereknek, hogy »nem lesz olyan Reichsrath (birodalmi gyűlés) Ausztriában, mely Magyarország hozzájárulásának lényeges felemelése nélkül a kiegyezést megkösse.«

Ne feledjük el a vám-kérdést sem. Osztrák szomszédaink nem nagy barátai a függetlenségnek és önállóságnak. Nem kívánják a külön vámterületet, mert bölcsen belátják, hogy nekik hasonlíthatatlanul több hasznot hajt a mai állapot, a közös vámterület. Ők szedik le a tejfelt, nekünk csak az alja marad.

És nálunk mit csinálunk e törekvésekkel szemben? Semmit. Nem akad ember, aki bevallaná, hogy a látszat csal. Nem mind arany, a mi fénylik. Budapestnek ragyogó palota-sorai nem gazdagságot jelentenek, hanem takarják a szegénységet. A bevételeknek szédületes emelkedése nem a jólét bizonyítéka, hanem az irtóztatóan felemelt, immár elviselhetetlen adók kiméretlen behajtásának, a nemzeti vagyon elpredálásának és a felvett rengeteg kölcsönöknek kétes becsü érdeméne.

Bánffy még örül osztrák szövetségesei hizelgésének. Van benne annyi önámítás, hogy elhiszi, hogy neki nagy része van abban a rohamos emelkedésben, amely most új milliókra menő megterhelhetésnek képezi alapját. Ugy jár mint a mesebeli holló: hajt a hizelgő szóra, kiejti szájából a sajtót és az ország sirhat utána újabb évtizedeken át.

A törvényhatóságok, melyek oly készségesen sürgették a milliókba kerülő egyházpolitikai reformokat, most — hallgatnak, pedig a nemzet igazi javáról lenne szó, hallgatnak, nehogy kellemetlenséget okozzanak a kormánynak; ugy is elég baja van annak a viczinális főispánokkal és képviselőkkel.

Az országos magyar gazdasági egyesület és egyes kereskedelmi kamarák ugyan szépen megfogalmazott memoran-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A tifusz.

Irta: Csehov Antal.

A Pétervár-moszkvai vonat egyik dohányzó kupéjában utazott az ifjú Klimow hadnagy, vele szemben egy simára beretvált arcú tengerész külsejű idősebb ember ült, — valószínűleg valami gazdag finn vagy svéd, aki folytonosan pipázott, s mindig ugyanarról a dologról beszélt.

— Ah, ön tiszt! Nekem is van egy fivérem aki tiszt, csak hogy ő tengerész . . . Tengerész és Kronstadtban állomásozik. Mit keres ön Moszkvában?

— Ott van az ezredem.

— Ah! És van önnek felesége?

— Nincs; a nagynénimmel és a nővéremmel lakom együtt.

— Az én fivérem is tiszt, tengerész tiszt, csak hogy ő már megházasodott, felesége van, és három gyermeke.

Ha a finn valamin csodálkozni akart, őssze huzta az arcát és hülyén mosolygott, — de aztán megint erősen szivta a pipát. Klimow, aki nem jól érezte magát, s már megunt az örökös együgyű kérdéseket, már valósággal undorodott tőle.

Arról ábrándozott, hogy milyen jó volna a pipát kiragadni a kezei közül, a szőfa alá dobni, s aztán a finnt egy másik kupéba kergetni. Ellenszenves egy nép ez a finn, akárcsak

a görögök, gondolta magában. Egészen fölösleges, használhatatlan nép. Ugyan mit is keresnek ezek a földön?

Szinte rosszul lett ettől a gondolattól. El-lensulyozásul a francziákra és az olaszokra akart gondolni, de csak verkleik, meztelen nyak-ku asszonyok és olajfestmények jutottak az eszébe, csupa olyan alakok, aminőket otthon látott nagynénje szobájának képein.

A tiszt egészen rosszul érezte magát. Nem találta helyét az ülésen, daczára hogy az egész rendelkezésére állott. A szája egészen kiszáradt, s mintha sűrű köd vette volna körül a fejét. Gondolatai ides-tova kóvályogtak fejében, s e zürzavarban izgatta a kocsikerek egyhangú kattogása, a kalauz ajtócsapkodása, az állomások csengőinek lármás csilingelése, az utasok lőtás-futása, s a lokomotív fülsértősikítása. Észrevétlenül repült felette az idő, s úgy tűnt fel neki hogy a vonat minden pillanatban megáll valami állomáson. Néha-néha éles kiáltást hallott:

— Kész a posta?

— Készen!

A fűtő nagyon gyakran bejött a kupéba, nézte a hőmérőt, s a tiszt szinte szünetlenül hallotta a szemközti jövő vonatokat gyorsan elsuhanó zaját, s a kerekék tompa surlódását a hidakon. A lárma, a fűtőlés, a finn, a füst, — s a sarokban felhalmozott tárgyak kivehetetlen, s az egészségest is lázba ejtő alaktalan tömege mint valami Alpes nehezedett Klimow mellére. Főlemelte nehéz fejét, s belebámult a lámpa fényébe, amelyben ködszerű árnyakat s elmo-

sódó foltokat látott, — egy pohár vizet akart kérni, de száraz nyelvét csak nehezen bírta megmozdítani, s alig volt annyi ereje, hogy a finn kérdéseire válaszolni tudjon. Megpróbálta az alvást, de nem sikerült neki. A finn néhány-szor már elszunyadt, de megint csak fölébredt, pipára gyujtott, kérdezett valamit, ismét elaludt; — de a tiszt sehogy sem tudott elhelyezkedni, s lázas képek tüneztek fel előtte.

Spirowa állomáson elhagyta a kupét, s az étkező kocsiba ment, hogy igyék. Az asztaloknál néhány ember ült, akik sietve ettek valamit. — Ugyan hogy tudnak enni! gondolta magában, s visszatartotta a lélegzetét, hogy megmenekedjék a kocsi kövér levegőjétől.

Az egyik asztalnál egy igen csinos nő hangosan beszélgetett egy vörös sapkás tiszttel, — oly csodaszép fehér fogai voltak, — s mégis undorodott tőle, olyan ellenszenves érzést keltett benne, mint a sonkák és a cotelettek. Nem tudta felfogni, hogy annak a vörös sapkás tisztnak miért nem kellemetlen annak a hölgynek a társasága, hogy hogy ülhet mellette, s hogy tudja túrni egészséges arcának mosolyát?

Mikor megitta a pohár vizet, visszament a kupéjába, ahol a finn még mindig pipázott. A pipa szerzegett, s majdnem olyan hangot adott, mint a lyukas sárczipő esős időben.

— Ah, kérdé a finn csodálkozva, micsoda állomáson vagyunk?

— Nem tudom, felelt Klimow, s összeszorította ajkait, hogy valamit be ne leheljen a maró füstből.

— S mikor érünk Twerbe?

dumokban kifejtették alázatos véleményüket az önálló vámterületről és a másik pium desideriumról, a magyar bankról, de ezekkel a kormány semmit sem törődik. Őt csak a képviselőház köti. Ott pedig meg van a többsége, melylyel mindent keresztül vihet.

Pedig a kamarák felterjesztéseikben még kihagytak egy igen fontos dolgot, kiszámították a külön vámterület hasznát, csak azt felejtették el nagy bölcsen, hogy kinek jut majd az a haszon? Most is van némi haszna a védvamos rendszernek, de — kutassuk csak, — hová is megy ez a haszon?

Mikor a merkantilizmus megteremtője, XIV. Lajos hatalmas minisztere, Colbert felállította a védvamosokat, célja a belföldi ipar védelme, fejlesztése volt. És nem lehet tagadni, hogy ha arányosan oszlik meg a védvamos által nyújtott haszon, meg is felelne céljának. Ámde e haszonból a liberális nemzetgazdasági rendszer mellett csak a nagy vállalkozóknak, a gyárosoknak van hasznuk. Ők u. i. áruikat a védvamosok mellett annyival drágábban adhatják el, amennyivel megdrágítja a vám a külföldi árukat. De ha ebből a haszonból a munkásoknak semmi sem jut, akkor nem fejlődhetik az ipar. Mert az egészséges fejlődés csak akkor állhat be, ha az iparnak mindkét alkotó eleme — a tőke is, a munka is fejlődik, — ha az állam mind a két osztályt egyenlően vagy legalább arányosan részesíti védelmében, ha mindkettőnek arányosan nyújt kiváltságokat és előnyöket.

A kiegyezési tárgyalásoknál arra kell törekednünk, hogy minél több jogot és hasznat biztosítsunk magunknak, — de

arról sem szabad aztán megfeledkeznünk, hogy a kivívott jogokat, a megszerzett hasznot egyenletesen, arányosan osszuk szét e haza fiai között. Csak akkor várhatjuk a hazai ipar és gazdaság fellendülését.

Liberális krach.

Ma került tárgyalás alá a tisztelt házban az anyakönyvvezetési intézmény költségvetése. A mit az igazi ellenzék az egyházpolitikai harcok alatt nem argumentumként használt, csak előre megjövendölt: ime, bekövetkezett, mert az anyakönyvvezetési intézménynek még nem egészen féléves multja után már is heves támadásokat intéznek a kormány ellen, mert financialiter is igen rosszul sikerült a kierőszakolt reform.

Hogy az anyakönyvvezetési intézmény abszolúte nem vált be: azt a mai viszonyok között okadatolni teljesen fölösleges dolog. Sem a kormány, sem annak közegei nem bírnak elég morális és anyagi erővel, hogy a reformot úgy, amint azt kontemplálták: keresztül vigyék.

A rengeteg sok anyakönyvvezetési hivatalba megfelelő embereket állítani fizikai lehetetlenség volt: ehhez már az idő is hiányzott. Betöltötték tehát az állásokat olyan emberekkel, amiket kaptak, a legtöbben nem is tudták, hogy honnan hull nyakukba az áldás. Köztudomásu, hogy még halottakat is neveztek ki nagy siettségben anyakönyvvezetőknek. Az új állami hivatalnokok jó nagyrésze csakugyan elcsapott irnokokból és napidijasokból került ki, s ilyen embereket állítottak oda, hogy egy morális intézménynek, a házasságnak megkövetésénél szentesítőül fungáljanak.

Óriási nagy hibája az új »rendnek«, hogy az anyakönyvvezetők kaptak ugyan hivatalt, de kötelességet úgyszólván nem, hiszen a törvény nem intézkedik az iránt,

hogy az állami anyakönyvvezetők kinek tartoznak felelősséggel. Már pedig a hivatal felelősség nélkül ma már képtelenség. A jelen viszonyok között megtörténhetett az a sok botrányos eset, — az anyakönyvvezetési önkénykedéseknek az a hosszú láncolata, melyeknek regisztrálása elég dolgot ad az igazán ellenzéki napisajtónak.

Az állami anyakönyvvezetést pedig komoly veszedelem fenyegeti. A miniszterek a parlamenti viták alatt nagyon megnyugtatólag azzal dicsekedtek, hogy az állami anyakönyvvezetés mindössze pár százezer forintba, de legfőleg nyolc-százezer forintba fog kerülni. Az egyházpolitikai törvények életbeléptetése óta eltelt négy hónap, s ma már ott állunk, hogy az állami anyakönyvvezetési költségek — négy millióra szaporodtak. S ez az óriási numerus az elkerülhetetlen krachnak az előjele.

Ha pedig így áll a dolog, mindenki teljes joggal kérdezheti: mire való dolog volt az állami anyakönyvvezetés megteremtése? A felelet pedig nagyon egyszerű: szükségesnek látta a liberális kormány, hogy még több emberrel rendelkezék, akik az ő szándékainak és akaratainak engedelmes szolgái. Például: kevés volt a kortes.

A miniszter vasútja.

A vicinális viták utolsó hullámai már oly magasra csaptak, hogy ime, ma már egy volt minisztert is mint vicinálistát állítanak a közvélemény elé.

A Budapesti Hírlap közli azt a leleplezést, hogy gróf Festetics Andor volt földművelésügyi miniszter még minisztersége alatt vasúti koncessziót eszközölt ki magának.

A legnagyobb vicinális vasútnak, a Győr-Veszprémi-dombovári vonalnak koncesszionáriusai: Szél Kálmán és Steiner

— Nem tudom, bocsánat, én . . . én nem tudok Önnek felelni. Beteg vagyok, meghűtöttem magamat.

A finn kiverte a pipájából a hamut, s elkezdett fivéréről, a tengerészeiről beszélni. Klimow rá se hallgatott, s kellemes puha ágyára gondolt, meg egy üveg hideg vízre, amelyet nővére Katia fog neki nyújtani. Még mosolygott is, ha nővére, és az ostoba Pavelre gondolt, aki csizmáit fogja lehuzni. Ugy tetszett neki, hogy ha ágyában fekhethetné, s egy pohár vizet adnának neki, úgy megszabadulna ettől a nehéz nyomástól, s el tudna aludni.

— Kész a posta? kiáltotta künn egy éles, de elhaló hang.

— Kész! kiáltotta valaki mély bassus-hangon a kupé közelében. Ez már második vagy harmadik állomás volt Spirowtól.

Az idő gyorsan haladt, mintha az állomások csöngetése és a vonat füttyülése sohse érne véget. Klimow szinte kétségbeesve húzódott a szögletbe, s fejét két keze közé szorítva nővére és Pawelre akart gondolni: de Katia és Pawel eltűntek a ködképekkel együtt, egy ideig körben lengtek előtte, s aztán nem látta őket. A meleg lélegzet, mely a kupé faláról visszaverődött hozzá, égette az arcát. Roppant kényelmetlenül érezte magát, s az ablaknyílásokon beáramló hideg, mint valami jeges zuhany futott végig a hátán. De bármily kínosan érezte is magát, nem volt akaratereje, hogy megforduljon. Valami bénaság jött rá, mely lebilincselte tagjait.

Mikor végre elhatározta magát, hogy fel-emeli a fejét: már egészen világos volt. Az utasok felhúzták bundáikat, s ide-oda járkál-

tak. A hordárok fehér sapkájukkal s bádog számaikkal ide-oda rohantak, s kapkodtak a csomagok után. Klimow fölvette köpenyét, kiszállott a kocsiból, s követte a többi utasokat. Ugy érezte magát, mintha ujjászületett volna, mintha a forróságot, a szomjat, s a fenyegető árnyképeket, melyek egész éjjel nem hagyták nyugton, mintha ott hagyta volna a kocsiában. A kezébe vette csomagját, s kocsiára ült. A kocsi másfél rubelt kért tőle, — nem alkudozott vele, hanem beült a kocsiába. Tudta, hogy ez az összeg igen magas, — hanem a pénz elvesztette előtte értékét.

Hazaérve nagynénje fogadta, s nővére, Katia, egy tizenéves lány, akinek czeruza s egy csomó irka volt a kezében. Köszönt nekik, s emlékezett rá, hogy a nővére tanítónői vizsgára készült. Nem felelt a kérdésekre, hanem a szobákon keresztül ágyához ment, kinozva a benső hőségétől. s amint az ágyhoz ért, öntudatlanul zuhant a párnákra. A finn, a vörös sapka, a fehér fogu hölgy, a sülték illata, s a kupé árnyképei izgatták, amint magához tért, s nem hallotta környezetének szavait.

Egy pohár vizet ivott, de ettől sem lett jobban. Azt sem tudta, hogy hol a keze. Nyelve az inyéhez ragadt, s hallotta a finn pipájának szor-tyogását . . . Az ágy előtt egy nagy fekete szakállú ur sürgölődött, — az orvos volt.

— Semmi, semmi, fiatal ember, mormogott. — Nagyszerűen, kitérően haladunk, — igen, igen. Csak ne féljen semmit!

Az orvos felületes szavai, s jól nevelt arca, valamint a »fiatal ember« megszólítás izgatta Klimowot. Miért nevezi őt fiatal embernek? Az ördögbe is, honnan e bizalmasko-

dás? gondolta magában. De olyan gyengének, olyan végtelenül kimerültnek érezte magát, hogy majdnem elalélt.

— Pompás, pompás, csak ne bosszankodjék, mondá az orvos.

S otthon is olyan gyorsan repült felette az idő, mint a kupéban. Szinte versenyezve futottak előle a napok és az éjék. Ugy tűnt fel előtte, hogy az orvos sohasem hagyja el, s folyton körülötte sürgött-forgott Pawel, a finn Jarosevics őrnagy, Makszimenko őrmester, a vörös sapka, a fehér fogu hölgy s az orvos. Mindenki beszélt, kezét fogott vele, mindenki pipázott és mindenki evett. Sőt Klimow a katonalelkész is látta magaelőtt, papi ruhában, nagy könyvvel a kezében az ágya előtt, s igen komoly arccal mormogott valamit. Emlékezett rá, hogy Sándor atya egyszer a katolikus tiszteket »vizi lengyeleknek« nevezte, s mosolyt erőltetve most is odaszólt neki.

— Nézd csak atyuskám, a vizi lengyel Jarosevics is itt van.

De Sándor atya, ámbár igen vidám ficzkó volt, ezuttal még sem nevetett, hanem még komolyabb lett és keresztet vetett Klimowra.

S következő éjjelen két árny járt-kelt a szobában. A nagy nénjé és a nővéreé. Nővére az árnyéka letérdelt és imádkozott. A szentkép előtt lehajolt a földre, s a falon felnyult a szürke árnyéka, mintha az Istenhez beszélt volna.

Folytonosan az étkező kocsi levegője, s a finn pipájának büze járta be a szobát. Egyszer tömjén illatot érzett, de ez olyan rosszul esett neki, hogy felkiáltott.

— A tömjént, vigyék ki a tömjént!

Ignác. Ez a Szél Kálmán azonban nem azonos Széll Kálmánnal, a szent-gothárdi kerület országgyűlési képviselőjével, valamint Steiner Ignác is csak strohmann, akik mögött nem kevesebb ember áll, mint — Festetics Andor gróf.

A turpisság úgy derült ki, hogy bizonyos »Kiss és társai« pert indítottak a vasút ellen, s a törvényszéknek konstatálni kellett, hogy voltaképpen ki a vasútnak az engedélyese?

A képviselőház asztalára letett hivatalos iratokból kitűnik, hogy a kereskedelmi miniszteriumnak 1894. szept. 14-én 64,500—III. szám alatt hozott végzése szerint a kormány engedélyesnek csakis Festetics Andor grófot tekinti.

Festetics Andor gróf pedig ebben az időben Magyarország földművelésügyi minisztere volt.

A Győr-Veszprém-dombóvári vasút 191 kilométer hosszú, s kilométerenként 42692 frtba került, tehát aránylag 200,000 frttal még többre, mint a Miklós Gyula vasútja.

A Bartha Miklós indítványa tehát nagyon praktikus dolog volt, mert ime ilyen dolgok derülnek ki, hogyha az ember vizsgálat alá veszi a vasuti koncessziókat.

Festetics Andor gróf mentegetheti magát, mert nagyon ügyesen volt inszenizozva az ő vasútjának a dolga: a közvélemény csak most tudja meg, hogy a vasútépítés nem megvetendő haszna az ő zsebébe folyt.

Bartha Miklós indítványa fölött különben sem Festetics, sem a többi volt miniszterek nem szavaztak, mert el nem fogadhatták a javaslatot, ha pedig ellene szavaznak: az a gyanú merül föl ellenük, hogy önérdékből térnek ki a parlamenti vizsgálat elől.

Ebben a »leleplezésben« különben csak az érdekes, hogy ime önként is ennyi, a közvéleménytől rejtve maradt dolog kerül napvilágra. Hát még, ha komolyan ellenőriznék a koncessziókat, a régiéket alaposan megvizsgálnák, s bele-

pillantanának a vicinálisok első egy-két évi üzleti könyveibe? Vége-hossza nem volna az igazi leleplezéseknek, s akkor a Festetics miniszter vasuti koncessziója — amelyhez bizonyára elég hathatós »protekciója« volt — nem is tartoznék a szenzációk közé, s Festetics Andor grófnak nem is volna oka a palam-publice mosakodásra.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Január 31.

Ülés kezdete 10 órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.
Jegyzők: Hévízy János, Josipovich Géza és Schöber Ernő.

Napirenden van: a belügyi költségvetés tárgyalása és pedig az anyakönyvek tételének folytatólagos tárgyalása.

Az egyházpolitikai törvények.

Okolicsányi László: Kritikát akar gyakorolni az állami anyakönyvvezetés fölött és konstatálja, hogy ez az intézmény *absolute nem vált be.*

A legkevesebb, amit ettől az intézménytől követelni lehet, az, hogy némileg megközelítse a régi anyakönyvi intézményt. De mit tapasztalunk? Azt, hogy sokkal rosszabb állapotok vannak most, mint eddig. (Tetszés balról.)

S ha keressük annak az okát, azt abban találjuk, hogy a kormány oly egyéneket alkalmaz, akik minden képzettség nélküliek.

Kikből állnak az anyakönyvvezetők?

Kiszolgált irnokok és dijakok képezik a legnagyobb részét az anyakönyvvezetőknek. Ami pedig a jegyzőket illeti, azok a dolgok miatt elhanyagolják hivatalos kötelességeiket. Tűrhetetlen állapotok uralkodnak e téren, melyeket szanálni kell. Épen azért hat. javaslatot nyújt be, mely szerint:

Utastija a ház a belügyminisztert, hogy az 1897-diki költségvetésbe illeszzen be kimutatót arra nézve, hogy a törvényhatóságok, rendezett tanácsú városok, nagy és kis községek mily összeggel járulnak az állami anyakönyvvezetés kiadásaihoz s az állami anyakönyvvezetés behozatala mily személy szaporításokat tesz szükségessé. (Helyeslés a baloldalon.)

Klimow nevetett, s rögtön elaludt. Mikor fölébredt, nagyszerűen érezte magát. Az ágy mellett nagynénje ült.

— Ah néni, mi történt velem?

— Tífuszod volt.

— Ah! De most már egészen jól, nagyon jól érzem magam. Hol van Katia?

— Nincs itthon, valószínűleg ismenrőseinél van.

S az öreg néni a kötése fölé hajolt, ajkai reszkettek, Efordult s megeredtek könnyei. Mefeledkezett az orvos tilalmáról, s felkiáltott:

— Ah Katia, Katia! A mi angyalunk nincs többé!

Elejtette a harisnyát s mikor lehajolt, hogy fölvegye, Klinow látta, hogy a néni keze azóta megöszült.

— De hát hol van, néni?

— Téged ápolt és . . . és meghalt. Három nappal ezelőtt temettük.

De bármilyen borzasztó volt is ez a váratlan hír, nem tudta legyőzni azt az állati örömet, amely a gyógyulót eltöltötte. Sirt és énekelt, s nagy lármát csapott, hogy miért nem adnak neki enni?

Egy hét múlva, mikor hálókabátban s Paweltől támogatva az ablakhoz mehetett, a borult, tavaszi nap szítáló eső hangulata nagyon erősen vett rajta.

— Istenem, Istenem, milyen boldogtalan vagyok!

S a halálos unalom és a pótolhatatlan veszteség tudata lépett az öröm helyébe, mely eddig eltöltötte.

Sima Ferenc konstatálja, hogy az egyházpolitikai reformokat igen erős rázkódtatással lehetett csak életbe léptetni. E mellett nagyon is sokba kerülnek. A kormány azt hajtogatta, hogy az anyakönyvvezetői intézmény 7—800,000 frtba kerül. S ime, kiderül, hogy 3—4 millióba kerül. Mit jelent ez?

Miniszter, aki megcsalja az országot.

Azt jelenti, hogy a belügyminiszter ezt a törvényt is kijátszotta, úgy amint sok más közigazgatási törvénynél. A miniszter megcsalta az országot —

Elnök: Szólt ezért a kifejezésért rendre-utasítja.

Sima Ferenc: Bocsánatot kérek erős kifejezéseimért. Csak azt akartam mondani, hogy a miniszter félrevezette magát a parlamentet és az országot. (Tetszés és derűség balfelől.)

Végül ő is hat. javaslatot nyújt be, mely szerint utasítsák a belügyminiszter, hogy még a jelen budgetárgyalás előtt nyújtson be törvényjavaslatot, mely a személyi kiadások minden terhétől fölmenti és pedig sürgősen, ez év folyamán alatt a törvénytelenül terhelt községeket.

Szacsavay Sándor szintén a tétel ellen beszél, összehasonlítja a művelt államok hasonló intézményét s konstatálja, hogy igen nagy különbség van a kettő közt. Amit a mi kormányunk csinál a községekkel, az példátlan, valóságilag agyon nyomja őket jogtalan terhekkel. Ezért pártolja a Sima Ferenc határozati javaslatát.

Holló Lajos azt az igazságtalan módszert adja elő, melylyel az anyakönyvvezetés terheit az egyes községekre kirójják. Elsorolja azokat a mizériákat, melyekkel az állami anyakönyvvezetésnek küzdenie kell s orvoslásokat ajánl. Végül kijelenti, hogy Sima és Okolicsányi hat. javaslatát pártolja.

Beóthy Ákos visszaemlékezteti a házat arra, hogy ők megmondták: az egyházpolitikai törvény nem fog jóra vezetni.

A revízió.

Ebben a törvényben a nemezis nyilvánul meg. A kormányok — az elkeresztelési rendelet kibocsátásától kezdve — ezen a kérdésen buktak meg; amit a nemzeti párt megjósolt, mely a kormányra veszedelmes lesz. Bekövetkezett az, hogy az anyakönyvvezetőket korteszolgálatokra használják fel, bekövetkezett az is, hogy óriási tulkiadások vannak s be fog következni az is, hogy ennek a kormánynak ezek a törvények nyakát fogják szegni. (Zajos tetszés balfelől.) Elfogadja Sima Ferenc határozati javaslatát, mert az igazságos és méltányos. (Tetszés balfelől.)

Perczel Dezső belügyminiszter tagadja azt, hogy a költségek, melyek a községeket terhelik, oly nagyok és igazságtalanok volnának. Tagadja azt is, hogy a kormány nem járt el őszintén. Azt is tagadja, hogy az anyakönyvvezetői budget irrealis. Azt megígéri, hogy ha lehet, majd egyszerűsíteni fogja az anyakönyvvezetési módokat s szem előtt tartja a takarékoságot. Végül kijelenti, hogy Okolicsányi javaslatát elfogadja, de Simáét nem.

Sima Ferenc záróbeszéde után elnök fölteszi a kérdést s a többség a tételt elfogadja. Okolicsányi javaslatát egyhangulag elfogadták, Simáét pedig elvetették.

Öt perc szünet.

A színházak tétele.

Kállay Lipót a vidéki színházak emelését sürgeti, ugyszintén az operaháznak és nemzeti színháznak magyar szellemben való vezetését, melyet most nélkülözünk.

Bartha Lajos szomorú jelenségnek tartja, hogy a millenaris évben az opera műsorát még ma se állapították meg. Nagyon szomorú, hogy Bánk bánt nem fogják adni, még szomorúbb, hogy a nemzeti színházban annyi pikáns idegen daraboknak adnak előnyt, melyek a jó izlést letapossák a sárba, a disznóságokba.

Elnök: Ilyen kifejezés nem illő a parlamentbe azért képviselő urat rendre utasítom.

Bartók Lajos. Sajnálom hogy dicséret szavakat nem mondhatok. De azt hiszem, hogy e kifejezésen a legdistingváltabb esztetikus se üt-

De nem válaszolt nekik. Hallotta, hogy papok énekelnek a közelében, s hogy valaki le, s föl szaladgál a lépcsőn.

Mikor egyszer fölébredt, egyetlen lélek sem volt a szobában. A világos napfény behatolt a szobába, daczára, hogy az ablak függönyök le voltak bocsájtva, s a beszűrődő nap sugarak reszketve játszadoztak a vizes palackokon. Az utcán sürgöttek a kocsik, — tehát a hó már eltűnt az utcáról. A hadnagy körültekintett a szobában, s aztán az volt az első dolga, hogy egy nagyot kaczagjon. Hangos, vidám nevetés reszketette meg testét. Végtelen nagy öröm és életkedv vett rajta erőt, leküzdhetetlen vágyat érzett, hogy mosolyogjon, hogy embereket lásson és hogy beszélhessen. Még a kis beteg-szobában is örült, Isten szép világának.

Mikor az orvos eljött, a hadnagy arra gondolt, hogy micsoda pompás egy intézmény az orvosi kar, s hogy milyen derék, szimpatikus ember ez a doktor, s hogy milyen kedvesek az emberek.

— Igen, igen, mondá az orvos, kitűnő, kitűnő . . . Nos, most már egészséges.

A hadnagy vidáman nevetett. Visszaemlékezett a finnre, a fejr hajó hölgyre, s enni és pipázni akart.

— Doktor, adjanak nekem egy darab rozskenyeret és . . . és sardinákat.

De az orvos nem egyezett bele, s Pawel nem hozott kenyeret. A hadnagy nem tűrt ellen mondást, s elkezdett sirni, mint egy makranczos gyermek.

— Kicsikém! csúfolódott az orvos. »Mama mama, aludni akarok!«

közhetik meg. Hisz a földművelési miniszter is beszélt itt a sertésvészettel kapcsolatban disznóbetegségekről. — (Zajos derűtség.) — Szónok átér ezután az intendánsi állás kritizálására. Az intendánsi állást el kell törölni, mert az rossz.

Remete Géza: Rosszabb a főispánnál. (Zajos derűtség.)

Bartók Lajos: Az intendánsok Penelopi munkát, végeznek. Akit az egyik szerződött, azt az utána jövő intendáns elbocsájtja. Az intendánsok senkinek nem tartoznak felelősséggel. Noposa kormánybiztos azt szokta mondani: Én katona vagyok, nem török ellenmondást! Hát az még csak hagyján, ha az alantosoknak vagy följobbalóknak mondja: Nem török ellenmondást. De az már végzetes, ha a művésznőknek mondja: Nem török ellenmondást! (Hosszantartó viharos derűtség.)

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 1. Az izr. nőegylet koncertestélye a Fekete Sasban.

- » 1. Az első általános munkás-betegsegélyző egylet táncvizsgálma a Zöldfában.
- » 2. A várád-velencei reformátusok bálja a Zöldfában.
- » 5. Zenekedvelők estélye a Fekete Sasban.
- » 6. Gyárosok és nagykereskedők bálja a Csarnok nagytermében.
- » 9. A nagyvárad ev. ref. egyházközség bálja a Fekete Sasban.
- » 15. A tisztikar táncestélye a Fekete Sasban.
- » 16. A szépitészeti egyesület közgyűlése d. e. 11 órakor a városházán.

Február 16. Az önkéntes tűzoltó egylet álarcos bálja a Fekete Sasban.

- » 18. A nagyvárad kereskedő ifjak körének bálja a kereskedelmi palota dísztermében.

Márcz. 8. A biharmegyei és nagyvárad nőegylet tárgy-sorsjátékának húzása.

UJDONSÁGOK.

* **Uj regényünk.** Regénycsarnokunkban legközelebb egy a magyar olvasóközönség előtt még nagyobbára ismeretlen írónót leszünk szerencsések bemutatni, kinek a német újabb novellisták sorában nagyon jóhangzású neve van. Megkezdjük ugyanis

Neidegg L.

Pénzért, tisztességért.

czimű regényének közlését jeles munkatársunk, Dr. Margitai fordításában, s hiszszük, hogy t. olvasóink között méltó föl-tünést, elismerést fog aratni. A kitűnő, ritka embereismeretről tanuskodó jellemzében, a fordulatokban, változatokban rendkívül gazdag, igazán érdekfeszítő meseszövevényen kívül ki kell emelnünk a cselekmény páratlan drámai elevenségét mely regényünket szinpadai földolgozásra is alkalmassá teszi. Hogy e regény, amely hangban, fölfogásban, teljesen modern, mindamellét tiszta nemes emelkedett női lélek terméke, azt úgy hisszük, fölösleges hangsúlyoznunk.

* **A pécsi vikárius.** A pécsi káptalan a káptalani helynök választására tegnap délelőtt fél 10 órakor Troll Ferencz nagyprépost házában és az ő elnöklete alatt összegyűlt. Az első szavazásnál 4 szavazat esett Troll nagyprépostra, 4 Walter kanonokra, 1 dr. Lechnerre és 1 dr. Szeredire. Szűkebb választás ejtettén meg erre a két első közt, beadatott két üres szavazólap, — a többi 8 szavazat pedig ismét egyenlően oszlott meg. Meddő maradván tehát a második választás is, Vaszary Kolos esztergomi érseket kéri fel a káptalan a helynök kirendelésére. A felterjesztést meg ma felküldték.

* **A »Hazánk« sorsa.** Ujabbán a hírlapíró világban az a hír volt elterjedve, — egyik

nagyvárad lapjárunk is regisztrálta. — hogy a magyar agráriusok napilapja, a »Hazánk« f. é. február elsején kellő anyagi pártolás hiányában megszűnik. Mint Budapestről írják, a lap továbbra is meg fog jelenni, csak hogy holnaptól kezdve már nem a »Hazánk« lapkiadó részvénytársaság kiadásában, hanem az »Európa« nyomda részvénytársaság kiadásában, ahol eddig a »Nemzeti Újság« és a »Budapesti Tagblatt« napilapok jelennek meg. A lap szerkesztője, Baross Károly is visszalép a szerkesztéstől, amelyet Jancsó Dezső, a lap eddigi helyettes szerkesztője s Aldor-Albrecht Ármin, az eddigi segédszerkesztő vesznek át.

* **Viczinális idők.** Miről bűg a téli szél? Miről csiripelnek ujjában a Rhédey-kerti verebek? Miről vitakoznak az utcasarki hordárok? Minkapnak hajba a gyümölcsös kofák? Mivel üzik elunal-mukat a konfertáblisok, mikor nem szidják a publikumot? Miben utaznak a magyarkirályi rendőrök? Mit játszanak a gyermek szobákban? Mivel töltik el a gimnázisták az óra közti perezeket? Min disputálnak az egyetemen? Mi a legujabb válási ok? Mivel értekeznek az akadémikusok? Mivel telnek meg a lapok és mitől rettegnek a bársonyszéket feltő miniszterek? És mi az, a mivel még néhány millió hasonló kaptafára készült kérdésre egy szóval meg lehet felelni? Te vagy az, óh viczinálizmus, a ki befészkelted magadat légkörünkbe, a ki eltöltesz mindnyájunkat, szegényt és gazdagot, kicsinyt és nagyot, ifiat és öreget, ártatlant és bűnöst és még több százezer más kategóriába tartozó halandót. Vége minden egyébb eszmének, minden más igének, minden rajtad kívül álló izmusnak, tied a világ, előtted a pálya, neked ragyog a jövő, viczinális nyakkendőket fog hordani a budapesti gigerli; viczinális frizurában jelennek meg a bálozó hölgyek; viczinális konyakot, bort, sört és pálinkát fog mérni a koresmáros; viczinális büftököt sütnék a grand restaurantokban; viczinális vicezeket közölnek az élezlapok; viczinális irányt vesz az irodalom, a politika, a morál és a viczinális becsületre fog törekedni minden korrekt gentleman. Idealizmus, realizmus, naturalizmus, verizmus, praerafaelizmus és minden egyéb jelszavak megfutamodnak és te leszel az egyedüli ur ezen a nyomorult bolygón, óh viczinálizmus! És hogy teljes legyen a te uralmad és benned a Bánffy-kabinet uralma, még a mi nem te vagy, az is azzá változik, a mi te lényed: viczinálizmussá. Hogy csak egyet említsünk, mindama versek, a melyek előtted születtek a világ legnagyobb fájdalomára, viczinális alakot vesznek fel, körülbelül így:

Mi füstölög ott a sikon távolba?
Talán bizony édes anyám kunyhója?
Nem! Hanem a liberális — viczinális
Vasutnak a mozdonya.

* **Főuri hölgyek magyar diszben.** A millénniumi ünnepegeknek egyik nagy eseménye lesz az is, hogy a magyar nők festői nemzeti diszruhája visszaszerzi jogait a termekben. A főuri nők fogják erre megadni a jó példát. A főrangú nők ugyanis Festetics Pálné grófasszony indítványára, elhatározták, hogy a millénnium idején tartandó udvari ünnepegeken mindnyájan magyar diszruhában jelennek meg.

* **Járványok a megyében.** Dr. Popovits György megyei főorvos betérjesztette az alispáni hivatalhoz a megyében f. évi jan. hó 15-től 31-ig terjedő időben előforduló járványos betegségek kimutatását. Kimutatás szerint r o n c s o l ó t o r o k l o b uralkodott: Derecske, Csökmő, Berettyó-Ujfalu, M.-Telegd és Sarkad községekben, Jelenleg ápolás alatt van 9 beteg. H a s i h a g y m á z uralkodott: Csökmő- és N. Léta községekben. Jelenleg ápolnak 1 beteget. Kanyaró- uralkodott: N.-Bajom, Széltalló, Alcsi-pusztá, Bártfalva, Vasad községekben. Ápolás alatt maradt 46 beteg. V ö r h e n y uralkodott: Henczida, Margitta, Kotyiklet, Derecske, Bihar, Poósálaka községekben. Jelenleg ápolnak 47 beteget. A Jelentés végén megjegyzik a főorvos, hogy Derecske községben egy trahoma eset is fordult elő.

* **Tilos a vadászat.** Megkezdődik hegyen völgyön a lakodalom; a tapsi fülesek felszabadultak a statárium alól. Mától kezdve csak a esendőrjárőr, vagy egy-egy eltévedt finácznál látnak csak fegyvert, a tapsi fülesek, vad szárnyasok. A Nimrodok, sontags-jágerek, lesi puskások pihenőre teszik a flintát, nehogy a §-al gyűljön meg a bajok, a vadat kedvelő inyenczek pedig keservesen sóhajtoznak a pompás falatokért, a melyeket egy ideig nélkülözniök kell. A vadászatról szóló törvény ugyanis mátol kedve Oculi napjáig minden vadászatot tilt.

* **Bibornok-püspökünk kegyadománya.** Dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök havi kegyadományát (300 frt.) ma délután 2 órakor osztják ki a koldusápoló intézetben.

* **Hivatalos gyorsaság.** A napokban említettük, hogy a Sport-térhez vezető utat a városi tanács mily gyorsan ellátatta lámpákkal, s más helyen évekig rimánkodnak egy petroleum lámpáért, még sem kapnak. Erre egy eklatáns esetet hallottunk tegnap. A Porond néhány lakosa folyamodott a főkapitányhoz még 1893 december havában, hogy legalább egy lámpát állítsanak fel a legsötétebb Porond egyik utca szegletén. A kapitányi hivatal rövid időn áttette a kérelmet illetékes helyére: a városi tanácshoz. Itt azonban megfeneklett a kérelem. A porondi lakosok azonban türelmesek, várnak, míg valamelyik befolyásos város- atya érdeke úgy kívánja, hogy a tanács a szegényebb lakosságra is gondoljon.

* **Öngyilkossági kaland.** T. J. vasúti alkalmazott még nem régen vezette az oltárhoz nejét. Azóta boldogon élték együtt, azonban a mézes hetek után csakhamar beköszöntöttek a házas élet apróbb bajai egy-egy kis esetepaté. Tegnapelőtt a szokottnál jobban összekülömböztek egymással a férj és feleség s a hosszú szóharcz után az embert elragadta a felindulás és megütötte a feleségét. A gyöngye asszony sirása észretéritette a szenvedélytől elvakult embert s tettét annyira szívére vette, hogy egy félreeső helyen felakasztotta magát. Ugy függöt ég és föld között, mint Mohamed koporsója, mikor a szomszédok észrevették, de senki sem merte elvágni a cukor spárgát, csak sopánkodva nézték, miként veri össze a bokáját a levegőben a bűnbánó atyafi. Valószínűleg nem a legkellemesebben érezhette magát T. J. ily függő helyzetében, mert igyekezett kiszabadulni a hurokból. A véletlen segélyére jött, a spárga elszakadt. Rövid időn teljesen magához jött s megígérte, hogy többet nem bántja a feleségét.

* **Vizvezetési mizeriák.** Hann Lajos Nagáll-utcazi háztulajdonos az iránt folyamodott a városhoz, hogy a háza mellé állított vízvezetési közkutát más helyre helyezték el, mert a házat rongálja a víz. Az iskolás gyermekek pajkosságából eresztik a vizet s a ház fala átmedvesedik tőle. A mérnöki hivatal a kut más helyre való áttételét nem tartja megengedhetőnek, de utasítani kéri a kapitányi hivatal, hogy közegeivel akadályoztassa meg a kutak rongálását az iskolás gyermekekkel szemben. Erre azonban aligha lesz a kapitányi hivatalnak elég közege, tekintve, hogy 42 közkutat kellene őriztetni.

* **Regényes katasztrófa.** Hihetetlenül hangzó katasztrófa híret közli a Független Hirmondó czimű könyvomat. Állítólag a Kimpulujnyájtól nyugatra eső havas rengetegségben Romániából és Erdélyből elrablott férjes nők és hajadonok felrobbantották egy oláhországi fiatal tőkepénzes kastélyát, a melyben hónapok óta bezárva tartották őket. A katasztrófának a nőekkel együtt a kastély tulajdonosa, meg férfi vendégei is áldozatul estek volna, csupán a földesur titkára, meg a titokzatos kastélyra felügyelő juhászgazda (?) menekültek a veszedelemből. Mesébe illő kastély volt ez a fényes uri lak, mely a föld alatt épült s a melynek bejárata egy pásztor-kunyhó volt. A kastélyt Valesku Asintye romániai mérnök építette, Románia területén fekvő földdarabon. Az elmúlt év október havában fejezték be az építkezést s a házigazda nagy vadászatot rendezett a kastély környékén s ezzel a társasággal avatta fel a pompás kastélyt. Ez időtől kezdve egyre látogatták a titkos kastélyt urak és deánok, az utóbbiak azonban

többé nem távoztak a kastélyból, úgy, hogy már tizenhét volt a földalatti palotában. — A múlt szombaton történt az iszonyú katasztrófa: a fogva tartott asszonyok felrobbantották a kastélyt, a robbanás 25 ember életét oltotta ki, ennyien voltak ugyanis a kastélyban férfiak és nők. Ennyit mond a F. N. a szörnyű katasztrófáról, de igéri, hogy a részletek csak ezután következnek.

* **A kereskedelmi iskola felügyelő-bizottsága.** Propper N. János a nagyvárad felső kereskedelmi iskola alapítója és igazgatója azon kérelemmel járul Biharvármegye törvényhatósági bizottságához, hogy a helybeli kereskedelmi iskola felügyelő-bizottságába két tagot válasszon és küldjön ki. A felügyelő-bizottság újraszervezése tárgyában még e tanév november havában hagyott a tanári kar javaslatot, melyet a miniszteri biztos jóváhagyott. A javaslat értelmében a tanintézet felügyelő-bizottságába Biharvármegye, Nagyvárad városa, a kereskedelmi s iparkamara, továbbá a kereskedő-csarnoknak két-két tagja kérendő fel, illetve választandó. E 8 tag szabadon választ elnököt; előadó a tanintézet igazgatója; ügyrendjét megalakulása után maga a bizottság állapítja meg.

* **A király egy tanítónak.** Sajnosan ismeretes dolog, hogy a mi néptanítónk legnagyobb része valóságos nyomorban van, oly csekély a javadalmazása. Erre mutat az is, hogy Nagy Béla halogi, vasvármegyei tanító a napokban segély iránt való kérvényt küldött a királynak, mert nem bírta már a nyomorúságát. A kabinetiroda nyomban 15 forintnyi segély összeget küldött neki.

* **Rendbehozott utca.** Lakatos-utca lakosai kérvényt adtak be a tanácshoz, hogy ezen utca kiburkoltatása, kellő világítására intézkedjék, mert az ottani állapotok tűrhetetlenek. Busch Dávid főmérnök tegnap jelentett ez ügyben, hogy t. i. a Lakatos-utca megfelelően kitarított és megkavicsoltatott sőt annak rendszeres kiburkoltására előterjesztés is tétetett. Kíváncsiak vagyunk, hogy mit ért a főmérnök a »megfelelő« szó alatt, mert a Lakatos-utca bizony maradt a mi volt, — sárfelek! Vajjon ha az ő háza előtt is Lakatos-utcai állapotok volnának, az általa említett intézkedést, — minek hiányait csak a folytonos fagynak sikerül láthatatlanná tenni, — megfelelőnek mondaná-e? A Lakatos-utcai lakosok ép úgy fizetik az adót, mint az Uj-soron, vagy a Szent-László téren, de itt nagyobb a forgalom, az Ujsoron forgalomról szó sem lehet: tehát csak a közepforgalmu utcák nem számíthatnak méltányos elbánásra. Ugyanolyan feleletet adott a főmérnök a porond-utcai lakosok hasonló tartalmu kérvényére is. Elégedjenek meg vele, hiszen lesz diszes színház, a mihez a sár miatt eljutni sem tudnak!

* **Összezőrrenés.** Egy fiatal asszony, alig két hónapos menyecske még a lelkemadta, jött be a kapitányhoz panaszkodni. Szomoruan sorolta el a baját s a sűrű könnyhullatás miatt alig tudta befézni e szavakkal:

— Félt az uram, tekintetes kapitány ur, igen félt; nem tudom már kiállani a szekirozását.

A kapitány ur mosolygott s azt kérdezte a menyecskétől:

— Talán van is oka arra az urának, hogy féltse magát?

A menyecske szabadkozott.

— Dehogyan van, dehogyan van, hiszen olyan vagyok hozzá, mint a kezes bárány.

— No, majd a lelkére kötöm az urának, hogy ne féltse.

A kapitány e vigasztaló szavaira eltávozott a menyecske s rövid vártatva bejött a férj, az öles természetű Horváth Vincze.

— Panaszom van, — mondta.

— Hallom.

— Félt az asszony, mód nélkül félt, nem lehet már kiállani.

— Talán okot adott a féltésre.

— Dehogyan kérem, nem vétek én az ellen még álomban se.

— Hát elmehet, Horváth Vincze, szolt némi gondolkodás után a kapitány; majd becsitáltatom mindkettőjüket s tisztába hozzuk a dolgot.

Az ember elment s egy jó félóra alatt egy összekarmolt képű leány, meg egy kézközdre vert legényke instancziázott a kapitány urnál:

— Mi bajotok?

A legény felelt:

— Megvert az a busa Horváth Vincze.

A leány ordítá:

— Engem meg az a nyelves felesége.

A kapitány ur e vallomásra tisztán látott mindent s Horváth Vincze és a felesége között, kik olyan hűségesek egymáshoz, mint a kívánat, — nem merte elvállalni a békéltető angyal szerepét.

* **Paraszt párbaj.** Sipos István csabai lakos beleszeretett Zsuzsa Máriába, egy tanyai szép leányba és estéknél ellátogatott hozzá, mert a leány is jószívvel volt iránta. A tanyai vadrózsa szépségét azonban egy másik legény, Mónis János is teljes mértékben tudta méltányolni s ő is azon volt, hogy megnyerje a szép Zsuzsa Mária hajlandóságát. Ebből természetesen összeütközés történt s amint a puszták vadjai is ádáz harcokat vívnak a párok bírásért, azonképpen Mónis János és Sipos István is egy alkalommal találkozván, harcra szállottak. A találkozás nagyon tragikusan végződött, mert Sipos füttykésével úgy ütötte halántékra Mónist, hogy az halva terült el. A szerencsétlen vetélytársat elfogták.

* **Diák-asztal.** A budapesti egyetem fakultásainak segítő egyesületei úgy akarják a diák-asztal ügyét dülőre vinni, hogy az eddig a szegény tanulók között kiosztott pénzsegélyek helyett a diák-asztalnak évi szubvenciót adnak szegénysorsu tanulók ellátására. Így legutóbb a gyógyszerészet tanhallgatók segítő egyesülete, szükség esetén több hallgató ellátását biztosította a diák-asztalnál s miután a többi segítő egyesületek is ezt szándékozzák tenni, ez által legalább 30—40 helyet biztosítanak a diák-asztalnak. Miután pedig Lengyel Béla dr. rektor a diák-asztal ügyében nagy tevékenységet fejt ki, remélhető, hogy a diák-asztal szeptemberben végre megkezdí működését.

* **Forgácsok a vértanuk akasztófaiból.** Néhai gróf Teleki Sándor, az aradi kilencz bitófa mindenikéből levágott egy-egy darabot és e szilánkokat kegyelettel őrizte halála órájáig. Halála után fia: gróf Teleki László az örökösök nevében a kolozsvári történelmi múzeumnak adta át ezeket a drága ereklyéket, a szabadságharcra vonatkozó több becses ereklyével együtt. A múzeum szerződéses okmánnyal vette át a bitófák darabkát, hosszában, szelvényben, súly szerint megmérte, a mérések eredményét jegyzőkönyvbe foglalta, a fadarabkákat pedig fekete, belül bársonnyal bevont tokba helyezve, üveg alatt őrizi a múzeumban. Sokáig úgy hitte mindenki, hogy ezek a bitófadarabkák unikumok, most azonban kiderült, hogy a szabadság harc még egy tisztjének hagyatékában is vannak aradi bitófa-forgácsok. E forgácsok a szabadság harc e férfának halála után egy előkelő tanügyi férfit birtokába kerültek az elhunyt szabadságharczi élményeiről írott naplójával együtt. E fadarabkákat az örökös a naplójával együtt a kolozsvári történelmi múzeumnak fogja átadni. A forgácsok régi méretű papírba voltak csomagolva. Az elhunyt lepecsételve hagyta azokat hátra.

* **Radó Kálmán vicinálisa.** Sopron város köztörvényhatósági bizottsága tegnap Simon Ödön főispán elnöklele alatt közgyűlést tartott, melyen élénk és izgatott vita után két szavazattal elhatározott, miszerint a vulka-pordényi-kismártoni-parndorfi vonal részére Laschober és Haller engedményeseknek 5000 frt szavaztatik meg, elfogadta továbbá nagy többséggel a vasuti bizottság javaslatát, mely szerint Radó Kálmán, Vas megye volt főispánjának a kis-cellfertő-szt.-miklós-parndorfi vonal részére a már megszavazott 100.000 frton kívül még 50.000 frt szavaztassék meg.

* **Vallások statisztikája.** A keresztények száma: Európában 348.3 millió, Ázsiában 10.5 millió, Afrikában 5.1 millió, Amerikában 116

millió. Ausztráliában 4 millió összesen tehát 482.3 millió. Ezek közül katolikus van: Európában 145, Ázsiában 8.5, Afrikában 1.2, Amerikában 56, Ausztráliában 0.9, összesen 223.6 millió, Protestáns van: Európában 86, Ázsiában 1.0, Afrikában 0.8, Amerikában 59, Ausztráliában 3.1, összesen 149.9 millió. Görögkeleti van: Európában 92, Ázsiában 6, Afrikában 0.03, összesen 98.03 millió. Örmény, kopt, abisszonies, más keresztény, Európában: 14.3, ázsiában 4, Afrikában 3, Ausztráliában 0.03, összesen 21.33 millió. Mohamedán van: Európában 5.75, Ázsiában 160, Afrikában 40, Ausztráliában 0.025, összesen 205.8 millió. Zsidó van: Európában 5.5, Ázsiában 0.26, Afrikában 0.43, Amerikában 0.30, Ausztráliában 0.015, összesen 6.5 millió. A 207.4 millió hindu jóformán mind Ázsiába való, ugyanez áll a 430 milliónyi budhistáról és konfucius-követőről. A pogányok száma Európában 0.02, Ázsiában 15, Afrikában 125, Amerikában 24, Ausztráliában 1.6, összesen 155.6 millió. A kimutatásból kiválik tehát, hogy 493 millió keresztény-nyel 1006 millió nem keresztény áll szemben.

* **A pálinka fogyasztás Oroszországban.** A Wlacz nevű orosz orvosi szaklap legutolsó számában statisztikai adatokat közöl az európai Oroszország pálinka fogyasztásáról, a melyek egyenesen megdöbbentő példákra tanuskodnak. A pétervári kormányzóságban, amely csak 1.899.000 lelket számlál, nem kevesebb, mint 147.000 hektoliter pálinkát fogyasztottak, azaz majdnem ötször annyit, mint amennyit Archangel, Wolazka, Nowgorod, Olonetz és Paskow kormányzóságok 4 és fél millió lakosa megivott. Minden 20—60 év közötti mindkét nembeni felnőttre 2.6 hektoliter 100 perzent pálinka esik átlag egy évre. Legtöbbet isznak a keleti és déli provinciákban. A közönséges pálinka hektoliterét 10 rubellel számítva, egész Oroszország az utolsó tíz év alatt 562 millió rubelt költött pálinkára, mely összegből 40 millió Orosz-Lengyelországra esik.

* **12 katonaszökevény elfogatása.** A Braszóban székelő 2-ik sz. I. Sándor orosz ezár nevét viselő székely gyalogezred ujonczai feltűnően fogytak minden évben, úgy hogy minden sorozás után csak a háromnegyed része jelentkezett szolgálatra. A szökevények inkább elhagyták falujokat, hol földesekiek voltak és elbujdostak. A rendőrség azonban kinyomozta buvó helyüket Hétfalu községében, a hol egyszerre 12 régi katona szökevényt fogtak el és a kiket erősen megvasalva vitték be a brassói hadkiegészítő parancsnokságához. Az elfogottak közül van 35—40 éves ember is mindazáltal mind a 12-öt besorozták, hogy az egy pár évvel megtoldott 3 évet leszolgálják. A többi katonaszökevény nyomozása erélyesen folyik.

x **Uj orpheum-társulat.** Walter M. Antal emeleti kávéházában ma és minden este ujonnan szervezett orpheum társulat játszik 21 1-0

Jön a muszka.

— Kép az utcáról. —

A Nagy-Körözs-utca végé felé nagy feltűnést, és ijedelmet okozott ma délután egy hangulatos állapotú rongyos ember.

Kérges cipőjéből kikandikált a láb a ujjja, nadrágja annyi darabból volt össze toldva, hogy azt sem lehetett kivenni rajta, melyik hát tulajdonképpen az eredeti nadrág és melyik a folt; gyűrött, sáros kabátját valami szij féle fogta össze a derekán,

Ott ment, a hol a kocsi járnak és még az az ut sem volt széles neki.

Nagyon haragudhatot valakire; mert minden jövőmenőnek odakiáltotta, hogy mondja meg neki, nem soká bolondítja már a világot, mert ha egyszer a keze ügyébe kerül hát összetöri, összezuzza mint azt a pálinkás üveget, melyet a sarkon úgy a földhöz vágott, hogy az a vastag része is három darabbá vált ott az alján.

Azután durva, rekedt hangjával olyan félelmesen ordított, hogy még a bátrab inasgyerekek is szepelve húzódtak meg a szomszéd kapu háta mögé és onnan hallgatták nagy álmélkodással, hogy folytatja a részeg ember rémes képeit.

— Megállj! Rád kerül még a sor csalo . . .

Ha én nem tudok veled elbánni, majd elbánni más. Majd tavaszszal, ha jön a muszka.

Nem soká viszed már, itt lesznek. Engem azért küldtek előre, hogy megtudjam ki a becsületes ember; azt nem bántják, de téged megölnék. Várj csak! . . .

Egész csoport embert gyűlt köré, az inasok is bátorságot vettek és megkérdezték tőle, hogy kicsoda ő tulajdonképpen és ki az a másik, az a család, akinek olyan rövidre szabta ki az élte fonalát.

Valami rongyos írást kaparászott ki erre a zsebéből, messziről mutatta, de nem adta oda senkinek.

Az az ő igazolása. A muszka császár maga írta ott van nagy betűkkel.

Jönnek tavaszkor, csak addig várjon még, azután jó dolga lesz, kap annyi pálkát, a mennyi kell; nem csalják meg mint az a börtös, a ki tiz krajczárért még teli sem töltötte az üvegét, pedig állandó-kundschaftja, ma is ötször volt már nála.

— De nem soká lopja már a szegény embert, nyakára hágnak neki is a muszkák.

Hadart mindenfelét összevissza; utoljára nem maradt mellette senki, de azért még mindég beszélt, folyton emlegette a muszkát meg a család börtöst, a ki megcsalta a pálkával.

Ezután lecsapta magát a hóba, a szája még mindig mozgott, úgy aludt a kocsit szélén, míg egy véletlenül arra vetődött rendőr be nem kísérte.

Lapunk egyes számai a következő útleletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
Kádár és Kiss cégnél Kishid-fő,
Kutasi D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
Frankl Mari tőzsde és hírlapelárúsító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.
M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.
Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatók.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1895. október 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8 ³⁰ regg., 2 ³⁰ éjjel, személyvonat 11 ³⁰ d. e., 2 ³⁰ d. u., 11 ⁰⁴ éjjel.	Budapest-Püspökladány felől gyorsvonat 7 ⁰⁰ este, 2 ¹² éjjel, vegyesvonat 7 ¹⁵ r., személyvonat 3 ⁴² d. u., 1 ⁴⁸ éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7 ¹⁵ este, 2 ³⁰ éjjel, vegyesvonat 12 ⁰⁵ d. u., személyvonat 3 ⁵⁸ délután, 2 ⁰⁸ éjjel.	Kolozsvár felől gyorsvonat 8 ³⁸ regg., 2 ¹⁹ éjjel, vegyesvonat 8 r., személyvonat 11 ¹⁷ d. e. 10 ⁴⁴ éjjel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10 ²⁰ d. e., 4 ²⁵ d. u., vegyesvonat 7 ⁰⁰ este.	Arad-Szeged-Csaba felől vegyesvonat 8 ³⁰ r., személyvonat 9 ³² d. e., 5 ³⁰ d. u.
Belényes-Vasköh felé vegyesvonat 4 ²⁵ reggel, 1 ⁴³ d. u.	Vasköh - Belényes felől vegyesvonat 11 ⁰⁵ d. e. 9 ⁰⁹ este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6 ⁴⁵ r., 4 ³⁵ d. u.	Érmihályfalva felől vegyesvonat 8 ¹⁰ r., 9 ¹⁴ este
Ósi-Kót-Gyoma felé személyvonat 6 ⁵⁵ r., vegyesvonat 2 ⁴⁰ d. u.	Gyoma-Kót-Ósi felől vegyesvonat 10 ⁰⁵ d. e. személ, vonat 8 este.

Irodalom és művészet.

— **A francia akadémia.** A francia akadémia január 23-án tartott tagválasztó ülését Zola, mint már annyiszor, megint vissza lón utasítva. Most még Dumas helyébe reménykedik, mely tudvalevőleg ezen az ülésen nem lett betöltve. A két üresedésben levő helyre France Anatolet és Beauregard marquist választották meg. France Anatole igazi nevén Thibaut, 1844-ben született Párisban. Egész életét könyvek közt töltötte. Atyja könyvkereskedő volt, fia később könyvtáros lett s éveken át vezette az irodalmi kritikát a »Temps« hasábjain. Regényei: Thais, Le lys rouge, Le crime de Sylvestre Bonnard s a La rotisserie de la

reine Pédanque, az első helyek egyikét biztosították részére a francia szépirodalomban. France Anatolet mindjárt az első szavazásnál megválasztották 21 szóval 12 ellen. A másik új ember, Costa-Beauregard Albert marquis szinte jó nevet vívott ki magának az irodalom terén, bár nem tartozik az elsőrangú nagyságok közé. Erős ellenfele volt Deschanel, a Collège de France közkedveltségű irodalomtanára s Hugó Viktor társa a számkivetésben. Az első szavazásnál Deschanel 12 szavazatot kapott, Beauregard 14-et; a másodiknál azonban már 19-en szavaztak az utóbbira, ki így a szükséges szavazatmennyiséget megkapván, bejutott a halhatatlanok közé. Deschanel különben Pasteur helyére bizonyosan meg lesz választva, míg a szerencsétlen Zolának talán sikerül anynyi bukás után Dumas örökébe jutni.

MULATSÁG.

A zenekedvelők egyesülete febr. 5-én, szerdán este 8 órakor a Fekete Sas nagytermében a lestelet rendez a következő kitűnően összeállított műsorról: 1. Búcsú. Beleznay Antaltól. 2. Tavasz. Dürnertől. 3. Népdal csoport. 4. Marseilleise. Ronget-től. 5. Régi magyar bordal. A program harmadik és ötödik pontjára külön is felhívjuk az érdeklődők figyelmét. A dalestély után táncz lesz, kivilágos virradtig.

Igazságszolgáltatás.

Három év nem sok. Javában folyt 1894. augusztus havában a bücsi pusztán a csépeles. Fodor János volt a gépeltető, Tarkó András pedig a kévét hányta. Dolog közben Tarkó ügyetlenkedett, úgy hogy a rozs feje is beleesett a dobba. Fodor ezért nagyon haragudott és összeszidta a kévéhányót. Tarkó nem akarta tűrni a szidást és odakiáltott Fodornak, hogy ne lármázzék, volt már ő is etető. Fodort elöntötte az epe, fejbe vágta a vasvillával a kévéhányót, az pedig eszméletlenül terült el a földön. Akkor az etető leugrott a gépről, felkapta a dobtisztító vasat és azt kiáltotta: »Vigyétek innen, mert megölöm. Három év nem sok egy emberéletért.« Elvitték, Fodor nem bírta meg. Szerencséjére: mert így csak egy évi börtönt kapott súlyos testi sértés büntetésért.

A híres betörő. A nagyváradi kir. törvényszék tegnap hirdette ki a kir. tábla ítéletét abban a többszörös betörésből és lopásból álló bűnygyben, melynek hőse Szepesi Mihály olyan rettegésben tartotta ez előtt mintegy másfél évvel az egész várost. A törvényszék 6 évi fegyházra ítélte a betörés és lopás sorozatokért Szepesit és ezt az ítéletet a kir. kuria helybenhagyta.

Háromszorosan bevádolt tót röpirat. A budapesti sajtóbírószék szocialista munkásokkal tele teremben, ma ismét szocialista vádlott felet ült törvényt. Ezúttal egy tót röpirat fektet az esküdtek előtt, a melyért annak íróját, Polány János asztaloslegényt a főügyészség osztály és hitfelekezet ellen való izgatás címén fogta pörbe. — A ma megtartott esküdtszéki tárgyaláson a vádlott, kit előbb csak az általános kérdésekre hallgattak ki, kijelentette, hogy csak tótul beszél s így tolmácsot kellett vele használni. Polány János lucsai, zólyommegyei születésű 22 éves, evang. vallású, nőtlen asztaloslegény, ki eddig büntetve még nem volt. Majd a vádlevelet olvasták fel, melyre a védő azzal a megjegyzéssel él, hogy a fordítás nem egészen hiven adja vissza az eredeti szöveget, hogy a rózsahegy törvényszék átirata szerint a röpiratot ott elkozták, de a terjesztőt kinyomozni nem sikerült, — aztán a szerzőség kérdése kerül szóba. A vádlottal ezután próbát íratott az elnök, hogy kézírását össze lehessen hasonlítani az inkriminált kiáltvány kéziratával, mire a perbeszédet tartották meg. Vizlendvay Imre dr. kir. ügyész beszédében kérte a vádlottat vétkesnek nyilvánítani. Krno Milos dr. újvidéki ügyvéd mondotta el ezután védőbeszédét. Az esküdtek

ezután visszavonultak s körülbelül egy óra múlva hirdették ki a verdiket, melyben Polányit úgy az osztály, mint a nemzetiség és hitfelekezet ellen való izgatás tekintetében, 8 szóval 4 ellen, külön-külön vétkesnek nyilvánították. Erre a sajtóbírószék a három rendbeli izgatásért a vádlottat három havi államfogházra, továbbá 60 forint pénzbüntetésre, esetleg még hat napi szabadságvesztésre ítélte. Kimondották ez inkriminált röpiratok elkoztását is. Az elitelt négy fővárosi polgár kezessége mellett egyelőre szabadlábban maradt.

Törvényszéki tárgyalások. A nagyváradi kir. törvényszék büntető osztálya ma Millye Gyula elnöklete alatt nyilvános ülést tart, melyen a következő ügyek kerülnek végtárgyalás alá.

Oppe Péter és társai tüzvészokozás vétsége.
Kövári Sándor és társai súlyos testi sértés büntette.

Décsei Lajos sikkasztás büntette.

Buza Gyula lopás büntette.

Veres és társai súlyos testi sértés büntette.

REGÉNY-CSARNOK.

Érdekes fogadás.

Németből: Niedermanné Geher Hedvig. 2

»Ön tehát egy a mieink közül?« kérdé a grófnő.

»Igen, itt vagyok, hogy önökkel harcoljak, győzzek és esetleg meghaljak« válaszolt a fiatal tiszt. S most beszélt a nőknek az előkészületekről, melyeknek tanuja volt Ausztriában. Az újonnan szervezett honvédségről, a számos önkéntescsapatokról s a lelkesedéssről, mely a hadsereg közt uralkodik; a grófnő pedig a hazafiak felkeléséről, a titkos fegyverkovácsokról lőszerkészletről és Merán megtámadása tervéről beszélt nagy lelkesedéssel.

Miután elköltözték együtt, a vacsorát, Vincenza távozni készült, Wolkenstein kíséreléssel ajánlkozott, mit a grófnő habozás nélkül elfogadott.

»Én a férfiak oldalán fogok harcolni« mondá a bucsuzásnál, elkészítetted te már fegyvered Katinka?«

»Én?« kérdé a bárónő hamisan mosolyogva »Nem kedvesem, az én csatamezőm a konyhám és a pinczém«

»Maultauch Margit nem forgatta-e egykor a kardot?«

»Igen, ő ép oly amazon volt mint te, de én csak egyszerű nő vagyok, nekem nem illik ez.«

Az est homálya borúlt hegyre, völgyre, midőn a szép magas pár a thurni várkastélyt elhagyta, s a szőlőhegyek között Frautmannsdorf régi vára felé haladt. Obermais körül egy bajor őrjáráttal találkozott, melynek vezetője egy öreg káplár, gyanakvólag mustrálta, de végre mégis tovább haladni engedte őket.

»Félek, hogy valami baja esik a grófnőnek« mondá Wolkenstein.

»Nem vagyunk az Abbruzzói hegyek között, a mi népünk hí.«

»De a francziák.« —

»Azok udvariasak« mondá mosolyogva Vincenza s a legrosszabb esetre felvagyok szerelve. Bársony pruszlija alól egy tört húzott elő. Wolkenstein felsőhajtott.

»Mi szomorítja el önt?« kérdé a grófnő.

»Hogy oly kevés szüksége van egy oltalmazóra, egy férfire.«

»Muzáj annak oltalmazónak lenni? Én megelégszem egy társsal is.«

Wolkenstein a grófnő keze fölé hajlott s megcsókolta azt.

Aztán a gyalogúton gyorsan a vár felé haladt a grófnő, Wolkenstein pedig egy kereszt mögé állva utána nézett. Vincenza ekkor dalolni kezdett.

»Huszár az én babám
Huszárt szeretek én.
Lova a királyé
De ő maga; enyém.«

Április 9 én hadat üzent Ausztria Napoleonnak. Másnap bevonult Károly főherceg Bajorországba s a hű tiroli nép fegyvert fogott a szabadságharcra.

Aprilis 10 én oste, közel a tiroli várhoz az erdőben egy tisztáson hatalmas őrtűz körül egy csapat fegyveres férfi ült. Mindég újabb és újabb jövevények jöttek, míg gróf Hendl alezredes, Hofer András és Speikbacher félrebb tőlük egy fa alatt tanácskoztak. Tetszést kifejező suttogás hallatszott a napégette, időedzett fegyveresek között, midőn most a szép Trautmannsdorf grófnő fajdkakastoll és zergeszakállal díszített kalappal a fején, barna, vöröshajtokás férfikabátban, fegyverrel vállán a gyaloguton közeledett. A tűz mellől egy nyulánk férfi, Gróf Wolkenstein gyorsan fölemelkedett s a szép amazon elé sietett, s aztán köpenyéből közel a pattogó fenyőgalyakhoz számára kényelmes ülést készített.

»Igazán ki akarja tenni magát a veszélynek, hogy áldozata legyen egy francia golyónak? kérdé Wolkenstein.

»Többet ér az én életem mint az öné? mint ezeké a derék embereké? Wolkenstein nem talált egyéb feleletet, mint egy bámúló tekintetet.

Rövid ideig tartott még ez a néma várakozás mialatt mindenkinek nehéz volt a szíve, mert a bizonytalanság mindnyájokra nézve kínos volt. Végre fellobogtak a hegyeken a tüzek. A tiroli nép szótartó volt, ez órában egész Tirol felkelt.

Dicső pillanat volt ez. Mindenki letérdelt, keresztet vetett s rövid imát mondott. Aztán gyorsan kiosztották az utolsó parancsot s három csapat indult meg egyszerre, egyik a tiroli vár, másik Küchelberg s a harmadik Merán felé.

A meglepés nagyon jól sikerült. Vincenza és Wolkenstein együtt küzdöttek egy bevágásnál, hol a francia vadászoknak, midőn megijedtek a lövéstől s elhagyták a tiroli várat hogy a közeli városba siessenek, át kellett haladniuk.

Számtalan ló és lovas elesett itt a tiroliak golyójától s midőn már egész torlasz képződött a sok halott és sebesültből, úgy, hogy a megmaradt francziák már nem tudtak átmenni az uton, kaszákkal és buzogányokkal támadták meg őket a tiroliak. A dühöngő verekedés alatt Trautmannsdorf grófnő egy elesett ló és egy francia közzé került, a ki pisztolyát mellére szegezte. Már elveszítettnek látszott, midőn Wolkenstein az ellent egy kardcsapással lábához terítette.

(Foly. köv.)

T A V I R A T O K.

Országgyűlés.

(Folytatás.)

Bartók Lajos beszéde végén egy határozati javaslatot nyújtott be, amelyben követelte az intendánsi állás megszüntetését. Szerinte ez az állás olyan szinekura, mely úgy a közönségre, mint a művészekre örökös kellemetlenségek kuforrása. Köztudomásu dolog, hogy minden szakértelem nélküli egyéneket neveznek ki intendánsokká, akik vagy nem törődnek a két első műintézettel, vagy pedig minden szaktudás nélkül belekontárkodnak a színházak vezetésébe, s esetleg egyéni érdekek istápolására használják fel helyzetüket.

Nopcsa báró védelmére kel a színházaknak, amelyeket szerinte tulságosan éles kritikával támadtak meg a felszólalók. Az ő intendánsi pályájára visszatekintve nyugodt lélekkel mondhatja, hogy mindenkor csak az ország két első műintézetének érdekeit tartotta szemelőtt.

Elnök szavazás alá bocsájtván a tételt, a ház többsége a színházak tételét elfogadta.

Boris herceg áttérése.

Sófia, jan. 31. (Saj. tud. táv.) Az udvarhoz közel álló férfiak értesülése szerint az orosz czár kereken megtagadta Boris herceg részére a keresztapaságot.

Ez a hira városban óriási szenzációt keltett. A lakosság minden rétegében nagy az elkeseredés az orosz czár ellen, mert a trónörökös áttérése által a kormány az orosz diplomacziának vélt szolgálatot tenni. Boris herceg áttérését e miatt természetesen elhalasztották.

A megdobált portugál király.

Budapest, jan. 30. (Saját. tud. táv.) Midőn a király tegnapelőtt este nyitott kocsiban visszatért a palotába, egy anarkista munkás követ dobált a kocsi felé. Egy kő dobás a király hadsegédét találta, ki azonnal kiugrott a kocsiból és a munkást megragadta. Midőn a merénylőt tartóztatták, azt kiáltotta: »Éljen a szociális forradalom!« A merénylet következtében, a királyt ma sok részről ovációban részesítették.

A postasikkasztók.

Budapest, jan. 31. (Saját tud. táv.) A most két éve a budapesti főpostahivatal utalvány-osztályánál elkövetett postasikkasztás tettesei fölött ma ítelt a budapesti törvényszék Irinyit negyedfél évre, Czikót hat évi fegyházra, Irinyinét pedig egy és fél évi fegyházra ítélte a törvényszék.

A petrozsényi robbanás.

Budapest, jan. 31. (Saj. tud. táv.) A Független Hirmondó című könyv-matros ujság szenzációs híre a petrozsényi kastély robbanásról valónak bizonyult. Ma újabb adatok érkeztek a szörnyű katasztrófáról. A kastélyt egy legutóbb oda hurczolt urinő robbantotta fel, egy már régebben fogva tartott nő segítségével.

K ö z g a z d a s á g.

Külkereskedelmünk a mult évben.

Az osztrák kereskedelmi miniszterium statisztikai osztályában most fejezték be azoknak az adatoknak a gyűjtését, amelyek monarchiánknak a külfölddel való kereskedésére vonatkoznak.

A nemesfém-forgalom kivételével a behozatal 7244 millió forintba rug, tehát 273 millióval több, mint a megelőző esztendőben. A kivitel 7425 millió, 524 millió forinttal kevesebb, mint 1894-ben. A kereskedelmi balance aktivuma tehát 151 millió forint, az 1894. év 988 millió forint aktivumával szemben. A kereskedelmi mérleg tehát az idén szerfölött roszszúl záródott.

A mennyiség tekintetében a következő számadatok vannak: A behozatal 1894-ben 831 millió *mm.*, a megelőző év 779 millió *mm.*-ával szemben. Ebből 599 millió a német birodalomra. (előző évben 54 millió), 33 Angliára (3), 03 Franciaországra (03), 38 Olaszországra (39), 44 Oroszországra (54) 02 Svájcra (03), 24 Romániára (22), 09 Szerbiára, s 79 millió a többi államokra esik (75).

A kivitel a mult évben 1326 millió *mm* volt, az előző év 1325 millió *mm* kivitelével szemben. A kivitel így oszlott meg: Németbirodalom 1051 millió *mm* (előző évben 1039 millió) Angolország 28 (31), Franciaország 19 (21), Olaszország 75 (77), Oroszország 43 (39), Svájc 26 (26), Románia 29 (28), Szerbia 08 (09), s a többi államokra 47 (55).

A kivitel tömegtöbblete tehát a behozatal

fölött 495 millió *mm*, azaz 51 millió *mm*-val kevesebb, mint a megelőző évben.

Érdekes, hogy a statisztikai hivatal nem közöl számokat a be- és kivitel értéki megoszlásáról. A tömegek felsorolása ellenben csak azért történt, mert ebből látszólag az tűnik ki, hogy pl. a Németbirodalommal szemben a mi kereskedelmi balanceunk *aktív*. Erről pedig szó sem lehet a jelen viszonyok között.

Igaz, hogy a kivitel Németországba 39 millió *mm* többletet mutathat fel, de ennek a tömegnek nagyrésze fa és szén, míg a behozatali tárgyak, vas és vasáruak, szerszámok, órák, rövidáruak, gépek, készülékek, szövöttáruak, stb. stb. aránytalanul nagyobb értékűek.

Ha a statisztikai hivatalok a följegyzett tények előtüntetésében őszinték volnának, egészen más képet rajzolnánk egyre súlyosuló külkereskedelmünk jelen szomorú helyzetéről.

A zónatarifa drágítása. A zónatarifa megdrágítása ellen nagyszabásu mozgalom indult meg a vidéki kereskedelmi és iparkamarák körében. A reform igen súlyosan érinti a nagyobb vidéki városok érdekeit, mert meghiusítja az erősebb vidéki központok létesítésére irányuló törekvéseket. A miskolczi kamara már is foglalkozott az ügygel, s elhatározta, hogy országos mozgalmat indít a reform ellen, s a többi kamarák is előkészületeket tesznek ebben az irányban, s valamennyien arra akarják kérni a kormányt, hogy a nagyobb vidéki központok részére és környékére hagyja érvényben az eddigi Baross-féle díjszabást.

A postatakarékpénztár tizedik évfordulója lesz február 1-én. Ez alkalomból közöljük a következő érdekes adatokat a postatakarékpénztár tíz évi működéséről:

A postatakarékpénztár fennállásának első két hónapjában 46.546 betétkönyvecskét állított ki és e szám az első év végén elérte a 106.742-öt. A tizedik év lefelével pedig összesen mintegy 850.000 könyvecske kiállításáról számolhat be az intézet.

A betétkönyvecskék kiegyenlítése után fennmaradt még 276.565 könyvecske. Míg az első évben minden ezer lakosra öt betevő jutott, 1895. végén már 16-ra emelkedett az arányszám. A postatakarékpénztárhoz tíz év alatt befolyt betétek összege 61.427.734 frt, az egyes betétek összege nem nagyobb 12 frtnál. Leszámítva a visszafizetéseket, a betétállomány a tizedik év végén kerek 11 millió frt. Egy betevő átlagos követelése nem volt több 40 frtnál és az összes betétálladéknak 70%-a oly betevőkre esik, a kiknek összes követelése egyenkint még tíz frtot sem halad fölül. A cheque- és clearing-forgalmat 1890. január 1-én léptette életbe az intézet.

Ez idő alatt összesen 1,122.282 cheque bocsájtott ki az intézetre, a melyek összértéke jóval meghaladja az egy milliárdot. A chequeforgalom az első évben volt 124.192.221 frt. 1895-ben pedig 651.532.816 frt. A cheque-számla tulajdonosok között külföldi czégek mintegy 30%-kal szerepelnek. A cheque-forgalom állománya 1895. végén kerek számmal 7 millió frtra tehető. A clearing-forgalom emelkedését mutatja, hogy 1895-ben a visszafizetéseknek mintegy 21%-a ily átkönyvelések alapján történt; 1890-ben csak 17%. Mindazáltal ez még a kezdet stádiumában van.

Nagyobb föllendülés várhatóattól az intézkedéstől, melyet a kereskedelmi miniszter a közel jövőben tervez. Ez a magyar postatakarékpénztár cheque- és clearing berendezésének az osztrák postatakarékpénztár cheque és clearing berendezésével való szerves kapcsolatba hozatala. A tárgyalások a két kormány közt már megindultak és remélhetőleg rövid idő múlva sikerre fognak vezetni. A postatakarékpénztár a járadékoknak legnagyobb vásárlója és ezzel beivonja az államhitel keretébe az egészen cse-

kély tőkeelemeket is, a melyek attól eddig egészen távol állottak. A postatakarékpénztár által 10 éven belül saját számlájára vásárolt értékpapírok névértéke meghaladja a 17 milliót, a magánosok számára vásárolt értékek névértéke meghaladja a 6 milliót. A postatakarékpénztár által 10 év alatt vásárolt értékpapírok névértéke 23, 361, 930 frt. Az eddigi eredmény kétség kívül igen biztosító jövőt ígér.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. január 31-én.

Magyar aranyjáradék 4%	122.25
Magyar koronajáradék	98.75
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	125.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	142.—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.10
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	153.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Osztrák járadék papírban	100.50
Osztrák járadék ezüstben	100.75
Osztrák járadék aranyban	122.50
Osztrák korona járadék	100.75
1860. osztrák államsorsjegyek	148.—
Osztrák magyar bankrészvény	10.10
Magyar hitelbank részvény	410.—
Osztrák hitelintézeti részvény	374.—
Osztrák-magyar államvasúti részvény	368.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	960.—
Német birodalmi márka	59.35
London vista	121.35
Páris vista	48.10
20 márkás arany	11.85

Felelős szerkesztő: SZABÓ LÁSZLÓ.

NYILTTÉR.

A „FEKETE SAS“ nagytermében
vasárnap február 2-án és hétfőn 3-án
este 7 és fél órakor

csak két szenzációs előadás

**HOMES
&
Mme. FEY**

és DAVENPORT kisasszony
világhírű művészek által rendezve.

Titokzatos, meg nem fejthető kísérletek a psychologia amnestika gondolatátvitel, spiritizmus és sonnambulismus köréből.

Helyárak: Körszék 1.50 kr. Számozott hely 1 frt. II. hely 50 kr. Katona- és deák-jegy 30 kr. Karzat 20 kr.

Jegyek előre válthatók Laszky Ármin könyv- és papír kereskedésében, vasárnap délután a „FEKETE SAS“ szállodában. 4-0

GERMÁN TERÉZ

okl. szülésznő.

Lakását február hó 1-én

Aldás-utcza, Guttman-házba

helyezte át.

Bemenet

a fő-utczáról is!

20 1-3

16 2-4

Schutzmarke.

MÁRIACZELLI GYOMORCSEPPEK.

Készíti BRADY KÁROLY, „Az őrangyalhoz“ czimzett gyógyszerárában
Kremsierben (Ausztria, Morvaország.)

Ezen kitűnő gyógyhatással bíró cseppek, melyek nevezetesen gyomor- és altesti bántalmak, gyomorgörcs és kolikánál évek hosszú során át asználtattak egy felnőtkeknél mint gyermekekénél, s melyek étvágyhiánytól oly hathatósan bizonyultak, ma-radandó hírnevére tettek szert, sőt még híres orvosok érdekeit is előmozdították.

A legtöbb betegség rontott gyomor és étvágyhiányból keletkezik, mely betegségtől — különösen az alatt felsoroltaktól — a cseppek használata szerencsésen megóv, ha csak belőlük háromszor naponta csupán egy kávékanállal veszünk.

A máriaczei gyomorcseppek hatása a következő esetekben túlhalad minden más szert, különösen étvágyhiány, rosszszagú lehelet, gyomorgyengeség, szelek, felbőgögés, kolika, gyomorkatharus, gyomorégés, aránytalan nyálkaképződés, sargaság, utálat és hányás, főfájás, ha a gyomortól ered, gyomorgörcs, székszorulás, eldugulás, a gyomor túlterhelése ételek és italok által, májlep- és vesebetegségeknek (aranyér).

Ezen csöppek több mint 200 év óta azon tapasztalást nyújtottak, hogy a legtöbb gyomor és altesti bántalmakat gyógyítják, sőt még hosszú több mint 100 éves életkorra segítettek.

Ambrosius pater, a ferencziek klostromának egy apátja Szíriában a Carmel-hegyen volt feltalálója, miért őt egész Szíriában és Palestinában csodálták, ki ott segített, a hol már segítség lehetetlen volt. Ő maga használván ezen csöppeket, 107 évet élt atyja és anyja pedig 110 évet. Ezen szert halála után egy rokonnak örökölte, pater Servien konstantinápolyi pap, ki ezt mint titkos szert kevésnek nyújtotta s csak később szintén egy rokonuk, ki az orvosi pályán Rómába volt, ismét megalkotta régi megérdemelt hírnevét.

Pater Gregor, főtisztelendő apát az athosi kolostorban 98 évet élt és egy másik apát ugyanezen kolostorban 102 évet. A muranói invalidus szállodában 1838-ban meghalt egy 100 éves tiszt, Kovács János, ki tényleg hosszú életét ezen csöppeknek köszönhette. Erzsébet hercegnő Innsbruckban, kit a legtöbb orvos gyógyíthatatlannak mondott, ezen csöppek használata által még sok évet élt.

Ilyen tények mellett ezen csöppek eleinte csak kolostorokban, később kórházakban és Európa legtöbb városában mint megbecsülhetlen szer a legjobb sikereket mellett használtattak. Végül még megemlítendő, hogy ezen csöppek — melyek sok híres orvos által elismertettek — alkatrészei minden más orvossági vegyét nem képezik, hanem különféle szerencsésen megválasztott délszaki növények preparált nedvei, melyeket évente a Libanon hegyén Kis-Ázsiában gyűjtenek és mindig friss állapotban Európába lesznek küldve.

A máriaczei cseppek gyöngéden oldólag hatnak, igen kellemes keserű ízűek birkák és reggel éhgyomorral, továbbá ebéd előtt és este lefekvés előtt egy-egy kávékanállyal beveendő (gyermeknek csak egy 1/2 mádrésnyit kell adni) és friss vízzel vagy zivert borral leöblíthetők. Bevétel t n e cseppek az egész élettrendszernek élénkítést, erőt és bátorságot kölcsönöznek. Meg kell még jegyezni, hogy e cseppek folytonos használata által a fenneb idézett betegségek bármelyike 2-4 het alatt teljeseu megszűnik. Magától értődik, hogy e mellett szigorú életrendet kell követni.

Használati utasítás.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriaczei gyomorcseppek a legnagyobb győgyerővel bíró növényekből készülnek s valódiságuk jelétől vörös az idenyomatott védjegy s alávissal ellátott papírba van csomagolva és a minden üveghez mellékelte használati utasításon meg van jegyezve, hogy Gusek H. Kremsier-i nyomdájában készült.

Ovás! Lelkiismeretlen hamisítók megkísérlették csekélyebb értékű praeparatumokat ugyanazon, vagy hasonló név alatt áruba bocsátani s azokat valódi Máriaczei gyomorcseppeknek eladni. Mindenkit óva intünk ezen hamisítványok megvásárlásától, nehogy azok használata káros következményeket vonjon maga után.

A több mint 200 év óta ismert valódi Máriaczei gyomorcseppek a legnagyobb győgyerővel bíró növényekből készülnek s valódiságuk jelétől vörös az idenyomatott védjegy s alávissal ellátott papírba van csomagolva és a minden üveghez mellékelte használati utasításon meg van jegyezve, hogy Gusek H. Kremsier-i nyomdájában készült.

Egy üveg ára 40 kr. — Kettős üveg ára 70 kr.

A híres, valódi Máriaczei gyomorcseppek a következő győgytárakban kaphatók.

Magyarországban: Budapest, Török József király-utca, Petri Ottó, Székely A., Budai Emil, Városházter 9. Buttyán Tomcsányi L., Abony, Lukács Gy. Apatin, Rátaj Th. Apáczta, Bonomy Antal, Arad, Ring Lajos, Kiss István, Schaffer A. Aranyos-Maróth, Bittó Károly, Aszódi, Dozsa A. Baja, Hollósy József, Nagy Sándor, Bánfalvy, Aaró András, Baranya-Selye, Uwira Fr. Bares, Kohut Sándor, Béla, Tunner János, Berettyó-Tófalva, Tamási G., Bicske, Gölner Károly, B.-Csaba, Varság, B.-Gyarmat, Cserenyák Gy., Kanitz Odén, B.-Mágoós, Szép Géza, B.-Szarvas, Bugyis A., Bonyhád, Kramlin József, Bazin, Meisl Fr. Czepléd, Bohus Ed., Zalai, Csákova (Temes), Toldy Sándor, Csenej, Rutner J. Csepreg, Kokas Mihály, Cs.-Smerja, Barta T. Debreczen, Göllő Nándor, Tóth Béla, Mihálovics István, Dr. Rotschnek Emil, Tamassy Pálás, Delta, Braumüller E., Diószegh, Vaday Ignác, Dobina, Tirécher, Doolova, Kos József, Dorozsma, Karcsay Károly, Duna-Pataj, Madra Pál, Enying, Adler Emil, Eperjes, Makovicky, Mohoriz István, Eger, Irgalmas barátok, Kellner L. özvegye, Bazath L., Erdmályfalva, Mátray István, Érsekújvár, Mészáros, Felka,

Cornides K. Fekete Ardo, Szempák Géza, Fiume, Mizzán A. Pécs, Irgalmas barátok, Zsiga László, ifj. Erreth János, Sipőcz stván, Göbel Kálmán, Gödöllő, cs. és kir. udv. gyógyszerár, N.-Beeskerek, Kellner J. Moczkovcsák D. Nagy-Kani zsa, Prager Béla, Belusz Lajos, Nagy-Kikinda, Neuhold Károly, Panajoth Sándor, Nagy-Leker, Bolyos Gyula, Nagyvárad, Ember E., Molnár Lajos, Nyíry György, Hering Sándor, Győrött, Mehlschmidt J., Hadház, Farkas Odén, Hajós, Martinovich J. Hatzfeld, Holcz Mátyas, H.-M.-Vásárhely, Bereczk Péter, Kiss Gyula, Németh L. Holic, Mülbauer R. J., Homona, Szekerák Ambrus, Hosszufalu, Jekelius G. Hosszu-Pályi, Sárosy Imre, Huszt, Keresztes József, Igó, Gartner Edmán, Ipolyág, Berkó István, Jászberény, Merkl J., Csaba, Horváth Kálmán, Kalocsa, Horváth Károly, Káloz, Jeges Antal, Kápolna, Egerlaud K., Kápolna-Nyék, Hankóczy E. Kaposvár, Czollner, Pataky Andor, Kapuvár, Vayreskay János, Karánsebes, Müller J., Ristic, Kassa, Galik Géza, Mészay Gusztáv, Molnár Lipót, Wandraschek Károly, Kecskemét, Katona, Molnár, Farkas J. Bódogh F. Kékes, Scheint A. Késmárk, Genersich Károly.